

Stockholm den 28 juni 2024

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
matilda.hardange@regeringskansliet.se
Översänds endast per e-post

Remissyttrande över promemorian Partipolitiska lotterier (Ds 2024:3) – dnr Fi2024/00925

1 INLEDNING

- 1.1 Centrum för rättvisa är en ideell och oberoende stiftelse med uppdrag att värna skyddet för enskildas grundläggande fri- och rättigheter genom rättsprocesser, utbildning och opinionsbildning.
- 1.2 Centrum för rättvisa har inbjudits av Finansdepartementet att komma med synpunkter på förslagen i rubricerad promemoria och får därmed anföra följande.

2 CENTRUM FÖR RÄTTVISA EFTERLYSER EN ANALYS AV DET FÖRSTA FÖRSLAGETS FÖRENLIGHET MED FÖRENINGSFRIHETEN I EUROPAKONVENTIONEN

- 2.1 Centrum för rättvisas bedömning är att förslaget enligt det första alternativet – ett förbud för partipolitiska lotterier – aktualiserar skyddet för föreningsfriheten i artikel 11 i Europakonventionen. Skälen för det är följande.

- 2.2 Europadomstolen har i flera avgöranden framhållit att åtgärder som begränsar ett politiskt partis möjlighet att finansiera sin verksamhet kan utgöra en inskränkning av föreningsfriheten (se t.ex. *Parti nationaliste basque – Organisation régionale d’Iparralde v. France*, no. 71251/01, §§ 37–38, ECHR, som rörde lagstiftning som begränsade finansiering till politiska partier och förbjöd finansiering från utlandet, där Europadomstolen uttalade att ett förbud som på ett påtagligt sätt påverkar ett partis finansiering och därigenom dess förmåga att fullt ut engagera sig politiskt innebär en inskränkning av partiets föreningsfrihet).
- 2.3 Av promemorian framgår att Socialdemokraterna fick närmare 14 procent av sina totala intäkter från lotterier år 2022. Motsvarande siffra för SSU uppgick till drygt 58 procent. Detta kan jämföras med Moderaterna vars lotterirelaterade intäkter stod för mindre än en procent av partiets totala intäkter samma år. (Se promemorian s. 35 ff.) Inga av de andra partierna har lotterilicens. Som framhålls i promemorian skulle ett förbud för partipolitiska lotterier alltså få ”betydande konsekvenser för i första hand Socialdemokraterna och SSU” (s. 84 f.). Ett sådant ingrepp i det största oppositionspartiets finansiering bör ställa höga krav på motivering, underlag och beredning.
- 2.4 Promemorian innehåller en analys av förslagets förenlighet med EU-rätten, men inte med Europakonventionen. Oavsett om regeringen anser att förslaget inte innebär någon inskränkning i föreningsfriheten, eller att det rör sig om en begränsning som är proportionerlig, bör en analys av förslagets förenlighet med Europakonventionen redovisas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Som ovan,

Fredrik Bergman Evans
Chef för Centrum för rättvisa

Föredraget av juristerna Helena Myrin och Alexander Ottosson